

Strasbourg, 22.11.2016
COM(2016) 740 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Predlog
novega evropskega soglasja o razvoju
„Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“**

{ SWD(2016) 387 final }

{ SWD(2016) 388 final }

{ SWD(2016) 389 final }

Kazalo

UVOD	3
NOVO EVROPSKO SOGLASJE O RAZVOJU „NAŠ SVET, NAŠE DOSTOJANSTVO, NAŠA PRIHODNOST“	5
1. GLOBALNI IZZIVI IN AGENDA 2030	5
1.1. Globalni izzivi in trendi	5
1.2 Agenda 2030 za trajnostni razvoj	6
2. ODZIV EU	7
2.1 Močnejša in učinkovitejša EU v spreminjajočem se svetu.....	7
2.2. Načela in vrednote, ki usmerjajo razvojne ukrepe EU	9
3. NAŠE SKUPNE PREDNOSTNE NALOGE – OKVIR ZA UKREPANJE	10
3.1. Ljudje – človekov razvoj in dostojanstvo	10
3.2. Planet – varstvo okolja, upravljanje naravnih virov in boj proti podnebnim spremembam	12
3.3. Blaginja – vključujoča in trajnostna rast in delovna mesta.....	14
3.4. Mir – miroljubne in vključujoče družbe, demokracija, učinkovite in odgovorne institucije, pravna država ter človekove pravice za vse	16
4. PARTNERSTVO – EU KOT GONILKO IZVAJANJA AGENDE 2030	19
4.1. Boljše skupno delovanje	20
4.2. Spodbujanje močnejših, bolj vključujočih partnerstev med več deležniki	21
4.3. Prilagoditev razvojnih partnerstev tako, da bodo izražala zmogljivosti in potrebe	22
5. KREPITEV PRISTOPOV ZA POVEČANJE UČINKA EU	23
5.1. Mobilizacija in učinkovita uporaba vseh načinov izvajanja.....	23
5.2. Usklajenost politik za razvoj.....	25
5.3. Učinkovitost razvoja	26
6. NADALJNJE DELOVANJE NA PODLAGI ZAVEZ	27

UVOD

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (v nadaljnjem besedilu: Agenda 2030)¹, ki so jo Združeni narodi sprejeli septembra 2015, je nov in ambiciozen okvir za doseganje trajnostnega razvoja in izkoreninjenje revščine. Osrednji del Agende 2030 je sklop ciljev trajnostnega razvoja in z njimi povezanih konkretnih ciljev.

EU bi morala kot dejavna udeleženka pogajanj imeti vodilno vlogo pri izvajanju Agende. V ta namen se uresničuje več pobud. V sporočilu Komisije „Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost“² je opisano, kako zelo pomembni so cilji trajnostnega razvoja za Evropo, in pojasnjeno, kako EU prispeva k njihovemu doseganju, med drugim z zunanjim delovanjem. V globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko EU³, ki opisuje vizijo o delovanju Evrope v svetu, je poudarjen pomen ciljev trajnostnega razvoja v okviru zunanjega delovanja EU. Poleg tega je treba Agendo 2030 vključiti v politiko razvojnega sodelovanja Unije, zlasti s pregledom skupnega pogleda institucij EU in držav članic iz soglasja o razvoju⁴, ki je bil podpisan leta 2005 in namenjen doseganju razvojnih ciljev tisočletja.

Unija in države članice morajo v zvezi s politiko razvojnega sodelovanja izpolnjevati obveznosti in upoštevati cilje, ki so jih sprejele v okviru Združenih narodov⁵. Komisija v tem sporočilu predlaga – v skladu s postopkom iz leta 2005⁶ – novo soglasje o razvoju. Namenjeno je posodobitvi odziva razvoja na sedanje globalne izzive in spodbujanju izvajanja Agende 2030 v sodelovanju z državami v razvoju, pri čemer se upošteva nov okvir, ki ga zagotavlja Lizbonska pogodba. Odraža analizo odzivov, prejetih med javnim spletnim posvetovanjem⁷, ki je potekalo od maja do avgusta 2016, druge posvetovalne razprave in razprave za ozaveščanje ter ostalo pripravljalo ocenjevanje⁸.

Glede na široko področje uporabe politike je mogoče cilj prispevanja k izvajanju Agende 2030 v državah v razvoju najbolje doseči z boljšo uskladitvijo politik razvojnega sodelovanja EU in njenih držav članic. Namen predlaganega novega Evropskega soglasja o razvoju, ki je usklajen z novo agendo ter ima skupno vizijo in skupne dolgoročne usmeritve, je zagotoviti okvir za skupen pristop k politiki razvojnega sodelovanja, ki jo bodo izvajale EU in njene države članice.

Komisija poziva Svet in Parlament k sprejetju novega soglasja o razvoju v obliki Skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta ter Evropskega parlamenta in Komisije.

¹ Resolucija z naslovom „Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030“, ki jo je 25. septembra 2015 sprejela Generalna skupščina Združenih narodov (GS ZN A/RES/70/1).

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost“, (COM(2016) 739).

³ Dokument z naslovom „Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa. Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije“, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, junij 2016.

⁴ „Evropsko soglasje o razvoju“, Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije ter razpravljali o razvojni politiki Evropske unije: „Evropsko soglasje“, podpisana 20. decembra 2005 in objavljena 24. februarja 2006 (UL C 46, 24.2.2006, str. 1).

⁵ Člen 208(2), Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU).

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Predlog skupne izjave Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije – Razvojna politika Evropske unije „Evropsko soglasje““ (COM(2005) 311/F1).

⁷ Delovni dokument služb Komisije z naslovom „Povzetek glavnih rezultatov posvetovanja o novem Evropskem soglasju o razvoju“ (SWD(2016) 389).

⁸ Delovni dokument služb Komisije „o oceni Evropskega soglasja o razvoju iz leta 2006, ki je priložen pobudi „Predlog novega Evropskega soglasja o razvoju““ (SWD(2016) 387).

NOVO EVROPSKO SOGLASJE O RAZVOJU „NAŠ SVET, NAŠE DOSTOJANSTVO, NAŠA PRIHODNOST“

1. GLOBALNI IZZIVI IN AGENDA 2030

1.1. Globalni izzivi in trendi

1. **Svet se je od zadnjega Evropskega soglasja o razvoju⁹, sprejetega leta 2005, z vidika priložnosti in tveganj precej spremenil.** Družbena in ekonomska vprašanja so vse bolj medsebojno povezana, kar odpira nove možnosti za skupen napredek, hkrati pa pogosto onemogoča preproste rešitve za težave. Na globalni ravni so se zgodile pomembne demografske spremembe, ki so jih spremljale gospodarske, družbene in okoljske spremembe. Svetovno prebivalstvo se vsako leto poveča za približno 80 milijonov ljudi, do leta 2050 pa bo 70 % svetovnega prebivalstva živelo v mestih. Čeprav se stopnja rasti na splošno upočasnjuje, naj bi se med letoma 2015 in 2050 svetovno prebivalstvo povečalo za 2,4 milijarde ljudi, od tega 1,3 milijarde v Afriki. Velik izziv bo pomenilo obravnavanje potreb mladih po izobraževanju in zaposlovanju.

2. **Ravni in geografski položaj revščine in neenakosti so se spremenili, v državah v razvoju pa so razlike vedno večje.** Razvojni cilji tisočletja so bili ključno gonilo napredka v razvoju, kakršnega še ni bilo. Od leta 2005 je skrajni revščini in lakoti ubežalo več kot pol milijarde ljudi, predvsem v Vzhodni Aziji. Manj kot 10 % svetovnega prebivalstva živi v skrajni revščini. A izzivi ostajajo. Do leta 2030 bo večina revnih na svetu živela v nestabilnih državah, prizadetih zaradi konfliktov, in v podsaharski Afriki, precej območij revščine pa bodo še vedno imele tudi nekatere države s srednje visokim dohodkom. Da bi dosegli revne v tako različnih razmerah, so potrebni različni pristopi. Neenakost v državah vedno bolj ogroža rast in stabilnost. Več kot 70 % svetovnega prebivalstva živi v državah, v katerih se je neenakost v zadnjih dveh desetletjih povečala. Resnična enakost spolov ostaja le oddaljena želja.

3. **Da bi dosegli trajne rešitve za zapletene globalne izzive je treba nujno okrepiti odpornost in trajnost.** Revščina povečuje ranljivost, visoke ravni ranljivosti pa poslabšajo dolgotrajne posledice revščine. Izjemna in dolgotrajna nestabilnost ter strukturne in ponavljajoče se krize ostajajo razlog za izredne humanitarne razmere in ovirajo razvoj celotnih skupnosti. Dolgotrajne krize in konflikti močno obremenjujejo nacionalne in mednarodne vire ter uveljavljanje človekovih pravic. Na svetu je več kot 65 milijonov beguncev in razseljenih oseb, kar je največ po drugi svetovni vojni. Razvojne dosežke ogrožajo nastajajoče globalne nevarnosti za javno zdravje. Po finančni krizi prihaja do okrevanja, vendar rast še ni dosegla ravni pred krizo. Pomanjkljivosti v zvezi z upravljanjem, demokracijo, človekovimi pravicami in pravno državo, vključno s korupcijo in varnostnimi izzivi ter omejevanjem možnosti za sodelovanje javnosti in vključevanje civilne družbe, so glavni izziv za učinkovitost prizadevanj za razvoj.

4. **Svetovne javne dobrine so obremenjene.** Svet se še vedno spoprijema s stalnimi okoljskimi težavami, zlasti z izzivom podnebnih sprememb, ki ogrožajo razvojne dosežke in nesorazmerno vplivajo na revne. Zlasti v podsaharski Afriki je dostop do trajnostnih in cenovno dostopnih energijskih storitev omejen ter ostaja ključni izziv za gospodarsko rast in industrializacijo na tej celin. Proizvodnja energije iz obnovljivih virov pomeni približno 25 % svetovne proizvodnje, čeprav se z

⁹ Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta ter Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki Evropske unije „Evropsko soglasje“ z naslovom „Evropsko soglasje o razvoju“, podpisana 20. decembra 2005 in objavljena 24. februarja 2006 (UL C 46, 24.2.2006, str. 1).

vidika deleža in naložb povečuje. Na področju trajnostnega kmetijstva in prehranskih sistemov, vključno s trajnostnim ribištvom, bo treba obravnavati potrebe naraščajočega svetovnega prebivalstva in hkrati varovati okolje. V naslednjih desetletjih se bosta potreba po vodi in njeno pomanjkanje močno povečala, zaradi česar bo prilagajanje učinkom podnebnih sprememb postalo velik izziv. Oceani so vedno bolj obremenjeni. Zaradi izčrpavanja in netrajnostnega upravljanja je ogrožen dostop do naravnih virov, ki so omejeni, zato je potrebna podpora za prehod na bolj krožno gospodarstvo, ki bi temeljilo na učinkoviti rabi virov.

5. Področje razvoja se širi ter zajema vedno več novih akterjev in inovativnih rešitev. Zasebni sektor postaja vse pomembnejši partner pri spodbujanju bolj trajnostnih modelov razvoja. Z združevanjem javnih in zasebnih sredstev za spodbujanje več naložb se lahko okrepi sodelovanje, tudi v zahtevnejših okoljih. Za doseganje trajnostnega razvoja je treba ustrezno uskladiti svetovne vire in naložbe. Informacijska in komunikacijska tehnologija ter odporna in učinkovita infrastrukturna omrežja ponujajo velike priložnosti za napredek v več sektorjih.

6. Z globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije (EUGS)¹⁰ se poziva k verodostojni, odzivni in združeni Uniji. Soglasje o razvoju je ključno pri delovanju Evropske unije (EU) v svetu in njenem odzivu na globalne izzive.

1.2 Agenda 2030 za trajnostni razvoj

7. Agenda 2030 za trajnostni razvoj (Agenda 2030), ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela septembra 2015¹¹, je v mednarodni skupnosti dogovorjen celovit odziv na te izzive in trende. Iz premika od razvojnih ciljev tisočletja k ciljem trajnostnega razvoja je razviden spremenjen pristop do globalnega razvoja, ki temelji na skupnih ciljih, samostojnosti, skupnem interesu in deljeni odgovornosti držav na vseh stopnjah razvoja. Cilji trajnostnega razvoja izražajo vizijo, ki temelji na splošnih človekovih pravicah in je popolnoma skladna z vrednotami EU, ter ponujajo priložnost za širjenje izkušenj, ki jih ima EU na področju trajnostnega razvoja.

8. Agenda 2030 je splošna in se uporablja v vseh državah. Vse države se s temi izzivi spoprijemajo skupaj in morajo za njihovo reševanje uporabiti vsa razpoložljiva sredstva. Agendo je treba izvajati v celoti in ne selektivno. Izvajanje mora temeljiti na svetovni ureditvi, urejeni s pravili, pri kateri je ključno načelo večstranskost, v njenem središču pa so Združeni narodi.

9. V Agendi 2030, ki temelji na ciljih trajnostnega razvoja, je določena celovita vizija tega, kaj je treba doseči za izkoreninjenje revščine in spodbujanje trajnostnega razvoja. V njej so uravnotežene tri razsežnosti trajnostnega razvoja, vključena so ključna vprašanja upravljanja in miroljubnih in vključujočih družb ter navedene pomembne povezave med splošnimi in konkretnimi cilji.

10. V akcijski agendi iz Adis Abebe¹², ki je sestavni del Agende 2030, je določena nova paradigma za izvajanje s finančnimi in nefinančnimi sredstvi – pri čemer v središče postavlja

¹⁰ Dokument z naslovom „Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa. Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije“, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, junij 2016; glej Sklepe Sveta o globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, Svet Evropske unije, 17. oktober 2016 (13202/16).

¹¹ Resolucija z naslovom „Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030“, ki jo je 25. septembra 2015 sprejela Generalna skupščina Združenih narodov (GS ZN A/RES/70/1).

¹² Resolucija z naslovom „Akcijska agenda iz Adis Abebe s tretje mednarodne konference o financiranju za razvoj“, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 27. julija 2015 (GS ZN A/RES/69/313).

domače ukrepe in preudarne politike. V Agendi 2030 in akcijski agendi iz Adis Abebe je določeno, kaj je potrebno, da se z globalnim partnerstvom, ki zajema politike in finančna sredstva, dosežejo cilji trajnostnega razvoja. Agendo 2030 dopolnjujeta tudi Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč¹³ in Pariški sporazum o podnebnih spremembah, ki zagotavlja zavezujoč okvir z univerzalnimi zavezami.

11. EU in njene države članice se morajo na sedanje globalne izzive in priložnosti odzvati na podlagi Agende 2030, ki so jo pomagale oblikovati. To soglasje o razvoju je ključni element skupnega odzivanja. Evropske institucije ga bodo s sodelovanjem še izboljšale, ob tem pa bodo spoštovale svoje posebne institucionalne vloge in pristojnosti. Ukrepi EU in držav članic se v zvezi s politiko razvojnega sodelovanja vzajemno krepijo in morajo biti usklajeni, da bi spodbujali dopolnjevanje in učinkovitost ukrepanja¹⁴. Ker morajo Unija in njene države članice izpolnjevati zaveze in upoštevati cilje, ki so jih sprejele v okviru Združenih narodov¹⁵, je namen novega Evropskega soglasja o razvoju zagotoviti okvir za skupen pristop k politiki razvojnega sodelovanja, ki jo bodo izvajale EU in njene države članice. Zato se uporablja za Evropsko unijo in njene države članice.

2. ODZIV EU

2.1 Močnejša in učinkovitejša EU v spreminjajočem se svetu

12. EU in njene države članice so trdno zavezane k uravnoveženemu in celostnemu izvajanju agende, da bi dosegle tri razsežnosti trajnostnega razvoja, tj. gospodarsko, družbeno in okoljsko. K doseganju tega cilja usklajeno prispeva vrsta politik EU, v katere so vključeni številni različni akterji. EU bo s prispevanjem k doseganju Agende 2030 spodbujala močnejšo, bolj trajnostno, bolj vključujočo in uspešnejšo Evropo, kot je navedeno v sporočilu Komisije z naslovom „Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost“¹⁶. Zaradi pomembnih medsebojnih povezav bo izvajanje agende tesno usklajeno z izvajanjem Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah¹⁷ in drugih mednarodnih zavez.

13. Zunanje delovanje EU bo pomembno za uspešno izvajanje Agende 2030 na svetovni ravni. V zadnjih letih se je spremenila tudi EU. Z novo institucionalno ureditvijo in političnimi instrumenti, uvedenimi z Lizbonsko pogodbo, je danes bolj opremljena za odzivanje na globalne izzive in priložnosti tam, kjer se pojavijo. Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije z vrsto politik, med katere je vključena razvojna politika, zagotavlja vizijo delovanja Evrope v svetu, vključno z njenimi glavnimi interesi in prednostnimi nalogami. V strategiji je poudarjena pomembna vloga Agende 2030, ki lahko sproži preobrazbo, potrebno za podpiranje vrednot EU in ciljev zunanjega delovanja EU.

14. Z razvojno politiko se poskušajo doseči cilji zunanjega delovanja EU. To vključuje cilj, naveden v členu 21(2)(d) Pogodbe o Evropski uniji (PEU), o pospeševanju trajnostnega

¹³ Resolucija z naslovom „Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030“, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 23. junija 2015 (GS ZN A/RES/69/283)

¹⁴ Člen 210(1) PDEU.

¹⁵ Člen 208(2) PDEU.

¹⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost“, (COM(2016) 739).

¹⁷ Sprejetje Pariškega sporazuma, 12. december 2015 (FCCC/CP/2015/L.9 Rev.1).

gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja držav v razvoju s prednostnim ciljem izkoreninjenja revščine, kot je določeno v členu 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Razvojna politika v skladu s cilji iz člena 21(2) PEU med drugim prispeva tudi k podpiranju demokracije, pravne države in človekovih pravic, ohranjanju miru in preprečevanju sporov, izboljšanju kakovosti okolja in trajnostnega upravljanja svetovnih naravnih virov ter podpiranju mednarodne ureditve, ki temelji na okrepljenem večstranskem sodelovanju in odgovorni svetovni politiki. Zato bo soglasje prispevalo tudi k zahtevi po zagotavljanju skladnosti med različnimi področji zunanjega delovanja EU ter med temi in drugimi politikami¹⁸.

15. Razvojna politika je bistven del sklopa politik EU za reševanje globalnih izzivov, obvladovanje soodvisnosti in ustvarjanje boljšega sveta. Razvojno politiko se bo za doseganje učinkovitejših rezultatov še naprej usklajevalo z drugimi politikami EU, vključno s politiko humanitarne pomoči, trgovinsko politiko in regionalnim povezovanjem, prenovljeno evropsko sosedsko politiko¹⁹, zdravstveno, okoljsko, energetske, kmetijske, ribiške in migracijske politiko ter politikami na področju znanosti, tehnologije in inovacij. Na področju razvojnega sodelovanja se obravnava več osnovnih vzrokov negotovosti, konfliktov, kompleksnih kriz ter tokov beguncev, razseljenih oseb in migrantov brez urejenega statusa. Trajnostni razvoj in izkoreninjenje revščine sta bistvena za dolgoročno obravnavo globalnih izzivov.

16. To soglasje bo prispevalo k uresničevanju prednostnih nalog zunanjega delovanja EU, kot je podrobneje določeno v Globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, vključno s podpiranjem odpornosti na vseh ravneh in spodbujanjem skupne blaginje. Cilji trajnostnega razvoja bodo zagotovili medsektorsko razsežnost vseh prizadevanj za izvajanje globalne strategije²⁰. Pri nadaljnjem ukrepanju v tem okviru na področju odpornosti se bo obravnavala zmožnost držav in družb za reforme, tako da bodo lahko prenesle notranje in zunanje krize ter okrevale po njih. Prav tako se bo v skladu s cilji trajnostnega razvoja izražalo, da je odpornost širok pojem, ki zajema vse posameznike in celotno družbo²¹, ter pri katerem je potrebna krepitev zmogljivosti za obravnavanje izpostavljenosti tveganjem, ki med drugim izhajajo iz družbenoekonomskih razmer, okolja in podnebnih sprememb, naravnih nesreč in konfliktov. Tako se bodo obravnavali ključni dejavniki nestabilnosti, ki prizadenejo najranljivejše prebivalstvo.

17. EU ima dober položaj za prevzem svoje vloge. Iz svoje politične in socialne solidarnosti črpa veliko moč ter je pomembna gospodarska in trgovinska partnerica držav po vsem svetu. Prek razvejanih diplomatskih mrež je močno prisotna v svetu, tudi v državah, v katerih so potekali konflikti, in nestabilnih državah. Svetu lahko ponudi politike in najboljše prakse za trajnostni razvoj na številnih področjih. Ima dolgoletne izkušnje z razvojnim sodelovanjem, pri katerem uporablja vrsto instrumentov in kanalov. Prav tako je vodilna na področju zaščite svetovnih javnih dobrin.

18. Enotno delovanje EU je bistveno pri doseganju teh skupnih ciljev in največjega prispevka k Agendi 2030. Zato se EU in njene države članice zavezujejo, da bodo bolje sodelovale. V Globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije se priznava, da je med državami članicami in institucijami EU potrebna večja skladnost, prav tako pa tudi med notranjimi in zunanjimi razsežnostmi

¹⁸ Člen 21(3) Prečiščene različice Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU).

¹⁹ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Pregled evropske sosedске politike“, 18. november 2015 (JOIN(2015) 50).

²⁰ Glej Sklepe Sveta o globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije (odstavek 5), Svet Evropske unije, 17. oktober 2016 (13202/16).

²¹ „Državna in družbena odpornost vzhodno in južno od nas“ (oddelek 3.2) v dokumentu z naslovom „Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa. Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, junij 2016.

politik EU. S skladnim in doslednim delovanjem se bodo dosegli večja verodostojnost, legitimnost, dodana vrednost, vpliv in pozitivni učinek v svetu. EU in njene države članice morajo biti enotne v raznolikosti in uporabljati raznovrstne izkušnje in pristope ter pri tem upoštevati svoje primerjalne prednosti.

2.2. Načela in vrednote, ki usmerjajo razvojne ukrepe EU

19. **To soglasje urejajo načela zunanjega delovanja EU** iz člena 21(1) PEU, ki jih želi EU spodbujati v svetu, to so demokracija, pravna država, univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanje človekovega dostojanstva, enakost in solidarnost ter spoštovanje načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava. Te univerzalne vrednote so v središču Agende 2030.

20. **EU in njene države članice bodo izvajale na pravicah temelječ pristop k razvojnem sodelovanju**²². Ta bo zajemal vse človekove pravice in spodbujal vključevanje in udeležbo, nediskriminacijo, enakopravnost in enakost ter preglednost in odgovornost. Ta pristop bo imel še naprej ključno vlogo pri zagotavljanju, da pri Agendi 2030 nihče ne bo ostal prezrt, ne glede na to, kje živi, in ne glede na narodnost, spol, starost, invalidnost, vero ali prepričanje, spolno usmerjenost, migracijski ali drug status. Pristop je v celoti skladen z glavnim ciljem razvojne politike EU, ki je zmanjševanje in, dolgoročno, izkoreninjenje revščine. Vključuje obravnavanje več vrst diskriminacije, katerih žrtve so ranljivi ljudje.

21. **Enakost spolov je osrednja vrednota EU, vključena v njen pravni in politični okvir.** Bistvena je za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in je prisotna v vseh delih Agende 2030. EU in njene države članice bodo kot prednostno nalogo na vseh področjih delovanja zagovarjale pravice žensk, enakost spolov, krepitev vloge žensk in deklic ter njihovo zaščito.

Enakost spolov

Ženske in deklice so še vedno prikrajšane za pravice, sredstva in možnost izražanja svojega mnenja. V primerjavi z moškimi je manj verjetno, da se bodo izobraževale, usposabljele ali opravljale plačano delo. Deklice in ženske imajo ponekod zaradi družbenih norm in diskriminatornih pravnih okvirov le majhen vpliv na odločitve, ki vplivajo na njihovo življenje. Razlike med spoloma so še večje, ko se neenakost med spoloma prepleta z drugimi oblikami izključitve, kot so invalidnost, starost, etnična pripadnost, spolna usmerjenost ali geografska oddaljenost. Enakost spolov pozitivno vpliva na napredek na področju demokracije, človekovih pravic, zdravstva, izobraževanja, rasti in reševanja sporov, ukrepe za enakost spolov pa je treba vključiti v vse zadevne politike.

EU je v svojih zunanjih odnosih vodilna na svetu na področju spodbujanja enakosti spolov ter krepitev vloge žensk in deklic, zlasti s celovitim, v rezultate usmerjenim, akcijskim načrtom EU za enakost spolov za obdobje 2016–2020²³. EU in njene države članice bodo kot prispevek k Agendi 2030 pretvorile ta pristop politike k vprašanju razlik med spoloma v konkretne ukrepe za opolnomočenje žensk in deklic, vključno z bojem proti diskriminaciji in nasilju nad njimi. To bo vključevalo spodbujanje ekonomskih in socialnih pravic žensk, njihovo opolnomočenje, krepitev njihove možnosti odločanja in vpliva, zagotavljanje telesne in duševne celovitosti ter premik institucionalne kulture EU in njenih držav članic proti uresničevanju zavez.

²² „Sklepi Sveta o pristopu, utemeljenem na pravicah, k razvojnemu sodelovanju, ki zajema vse človekove pravice“, Svet Evropske unije, seja Sveta za zunanje zadeve (razvoj), 19. maj 2014.

²³ „Sklepi Sveta o akcijskem načrtu EU za enakost spolov za obdobje 2016–2020“, Svet Evropske unije, 26. oktober 2015 (13201/15).

3. NAŠE SKUPNE PREDNOSTNE NALOGE – OKVIR ZA UKREPANJE

22. **Ukrepi Agende 2030 so zelo medsebojno povezani.** Za izvajanje Agende 2030 so potrebne celostne nacionalne strategije trajnostnega razvoja, ki uravnoteženo združujejo gospodarske, družbene in okoljske razsežnosti trajnostnega razvoja. Ukrepi za obravnavanje ene prednostne naloge vplivajo na druga področja, nekateri izzivi, kot sta trajnost in neenakost, pa prežemajo vse elemente agende. EU in njene države članice se zavedajo, da je treba te povezave upoštevati pri načrtovanju in izvajanju razvojnega sodelovanja, zato bodo posebno pozornost namenile celostnim ukrepom, ki lahko prinesejo vzporedne koristi in usklajeno dosežejo več ciljev, kar bo dalo večjo veljavo ključnim dejavnikom z medsektorskim potencialom za preoblikovanje, kot so enakost spolov, mladina, naložbe, trajnostna energija, migracije in mobilnost.

23. **V zvezi s tem bodo razvojni ukrepi EU in njenih držav članic temeljili na prednostnih nalogah Agende 2030, tj. ljudeh, planetu, blaginji, miru in partnerstvu.**

3.1. Ljudje – človekov razvoj in dostojanstvo

24. **Izkoreninjenje revščine v vseh njenih razsežnostih, boj proti diskriminaciji in neenakosti ter upoštevanje vsakega posameznika bodo ostali v središču politike razvojnega sodelovanja EU,** ki bo temeljila na pomembnem novem zagonu, ki ga Agenda 2030 prispeva k izpolnjevanju teh ciljev. Napredek na teh področjih bo zagotovil močnejše temelje za trajnostni razvoj.

25. **S cilji trajnostnega razvoja se osvetlujejo področja, na katerih je za zagotavljanje človekovega razvoja in dostojanstva potreben stalen napredek.** EU in njene države članice si bodo prizadevale, da se bodo v zdravem okolju zagotovili konec lakote, dostop do zdravstvene oskrbe za vse, univerzalni dostop do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja, ustrezna in trajnostna socialna zaščita ter dostojno delo za vse. Podpirale bodo partnerje pri izpolnjevanju obveznosti za krepitev nacionalnih politik in upravljanja za trajnostno zagotavljanje osnovnih storitev. Posebno pozornost bodo posvetile zaščiti najbolj ranljivih.

26. **EU in njene države članice si bodo prizadevale, da bodo vsem zagotovile cenovno dostopno, varno in hranljivo hrano, ki je dovolj za vse.** Bolj si bodo prizadevale končati lakoto, zagotoviti prehransko varnost in hranilno vrednost hrane ter okrepiti odpornost najbolj ranljivih, zlasti v državah, ki jih pretresajo ponavljajoče se krize. Še naprej bodo izvajale ukrepe za obravnavanje vseh oblik neustrezne prehranjenosti, s čimer si bodo prizadevale odpraviti podhranjenost ter zaostajanje v rasti in hiranje otrok.

27. **EU in njene države članice bodo podpirale najrevnejše skupnosti, s tem da bodo izboljšale dostop vseh do zemlje, hrane, vode ter čiste in cenovno dostopne energije brez škodljivih vplivov na okolje.** Varna pitna voda in sanitarne storitve sta osnovni storitvi ter predpogoj za zdravje, rast in produktivnost. Sta pa tudi še posebej izpostavljeni degradaciji okolja, vključno s podnebnimi spremembami. EU in njene države članice bodo z bolj strateškim pristopom k regionalnemu razvoju in povezovanju podpirale trajnostno in celostno upravljanje voda. Spodbujale bodo trajnostni razvoj mest za izboljšanje storitev, dostopnosti in kakovosti življenja hitro rastočega mestnega prebivalstva, hkrati pa bodo močnejše povezale podeželska in mestna območja.

28. **Boljše zdravje je temelj človekovega dostojanstva in globalne blaginje.** EU in njene države članice si bodo še naprej prizadevale za okrepitev zdravstvenih sistemov, preprečevanje nalezljivih bolezni, kot so HIV/AIDS, tuberkuloza, malarija in hepatitis, in boj proti njim, pomoč pri

zagotavljanju cenovno dostopnih zdravil in cepiv za vse ter obravnavo globalnih groženj za zdravje, kot je protimikrobna odpornost. Zmanjšale bodo umrljivost otrok in mater ter in neustrezno prehranjenost, spodbujale duševno zdravje ter obravnavale vedno večje breme nenalezljivih bolezni v partnerskih državah.

29. Zagotavljanje dostopa do kakovostnega izobraževanja za vse je prvi pogoj za dolgotrajni razvoj. EU in njene države članice bodo podpirale vključujoče vseživljenjsko učenje in enakopravno kakovostno izobraževanje na vseh ravneh, tj. predšolsko, osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobraževanje, strokovno in poklicno usposabljanje ter izobraževanje odraslih, pri čemer bodo poseben poudarek namenile priložnostim za izobraževanje in usposabljanje deklic in žensk. Močnejše si bodo prizadevale, da bodo imeli vsi znanje, spretnosti, sposobnosti in pravice, ki jih potrebujejo za dostojanstveno življenje, da bodo popolnoma vključeni v družbo kot odgovorni in produktivni odrasli ter da bodo prispevali k družbeni in gospodarski blaginji svojih skupnosti ter spodbujali kulturo in dostop do nje.

Mladina

Posebno pozornost je treba nameniti potrebam in željam mladih. Do leta 2030 naj bi v svetu število mladih, starih med 15 in 24 let, naraslo za 7 %, kar pomeni na skoraj 1,3 milijarde, velika večina pa jih bo živela v državah v razvoju, zlasti v regijah, kot so Afrika in Južna Azija, kjer je povprečna starost nižja od svetovnega povprečja. Ustvariti zadostno število kakovostnih delovnih mest za mlade bo še vedno ključni izziv. Mladi so še posebej ranljivi v primeru oboroženega konflikta, organiziranega kriminala in nezakonite trgovine. Potrebne so ciljno usmerjene politike in ustrezne naložbe, da se spodbujajo pravice mladih in olajša njihovo udejstvovanje v družbenem, državljanskem in gospodarskem življenju ter zagotovi, da v celoti prispevajo k vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju. Za zagotavljanje trajnostnega napredka in vključenosti pa morajo mladi sodelovati tudi v demokratičnih procesih in prevzeti vodilne vloge.

S posebnim izzivom se srečuje podsaharska Afrika, saj bo morala do leta 2035 za zaposlitev novincev na trgu delovne sile ustvariti približno 18 milijonov delovnih mest. **EU in njene države članice se bodo bolj osredotočile na izpolnjevanje potreb mladih in izboljšanje njihovih možnosti v prihodnosti**, pri čemer bo njihov cilj zlasti povečati kakovostno zaposlovanje in podjetništvo, podprto z učinkovitim izobraževanjem, poklicnim usposabljanjem, razvojem spretnosti in znanj ter dostopom do digitalnih tehnologij in storitev. EU si bo prizadevala okrepiti vlogo mladih in njihovo udeležbo v lokalnih gospodarstvih in družbah ter pri sprejemanju odločitev in vodenju javnih zadev. Cilj tega bo tudi izkoristiti demografsko dividendo mladih in zmogljivost za digitalne inovacije ter mladim ponuditi priložnosti za večjo mobilnost in izkoriščanje tehnološkega napredka.

30. Gospodarska rast je trajna in koristnejša za najrevnejše takrat, ko je vključujoča. EU in njene države članice si bodo prizadevale zmanjšati razliko med priložnostmi in rezultati. Tako bodo neposredno pomagale najrevnejšim slojem družbe ter s tem tudi pomagale spodbujati bolj vključujočo in trajnostno rast, ki ne bo ogrožala prihodnjih rodov. Za odpravo vedno večjih gospodarskih in družbenih neenakosti bodo podpirale nacionalne razvojne poti, s katerimi se čim bolj povečajo pozitivni družbeni rezultati in učinki ter ustrezno upoštevajo boljša porazdelitev koristi rasti, ustvarjenega bogastva in dostojnih služb ter boljši dostop do dejavnikov proizvodnje, kot je zemlja ali finančna sredstva. V sodelovanju s partnerskimi državami bodo spodbujale progresivno obdavčitev in politike prerazporeditve javnofinančnih odhodkov, ki spodbujajo dostop do kakovostnih osnovnih storitev za vse ljudi, zlasti do kakovostnega izobraževanja, zdravstvenih in sanitarnih storitev. Podpirale bodo tudi učinkovite, trajnostne in pravične sisteme socialne zaščite za jamčenje osnovnega dohodka, preprečevanje vrnitve v skrajno revščino in krepitev odpornosti. Ocenile bodo determinante in trende gospodarske in družbene neenakosti ter okrepile svoja orodja in pristope za večjo učinkovitost pri obravnavi neenakosti, tudi z vključitvijo zmanjševanja neenakosti med svoje

dejavnosti. Spodbujale bodo pravice invalidov in si prizadevale za njihovo enakopravno udeležbo v družbi.

31. EU in njene države članice bodo odločno spodbujale varstvo in uresničevanje pravic žensk in deklic. Prizadevale si bodo za izpolnjevanje obveznosti iz Konvencije za odpravo vseh oblik diskriminacije žensk. Zavezane ostajajo spodbujanju, varstvu in spoštovanju vseh človekovih pravic ter popolnemu in učinkovitemu izvajanju Pekinških izhodišč za ukrepanje in akcijskega programa iz Kaira, Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju pa tudi sklepnih dokumentov konferenc o pregledu navedenih izhodišč in programa ter v zvezi s tem tudi spolnemu in reproduktivnemu zdravju in pravicam.

32. EU in njene države članice bodo večji poudarek namenile izkoreninjenju revščine v zelo revnih in nestabilnih državah ali državah, ki so jih prizadeli konflikti, v katerih domača sredstva v bližnji prihodnosti ne bodo zadostovala za zagotavljanje osnovnih socialnih storitev za vse; bistvena ostaja večja osredotočenost na človekov razvoj.

33. EU in njene države članice bodo okrepile zlasti odpornost ranljivega prebivalstva, ki ga ogrožajo okoljski in gospodarski pretresi, naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, ter globalne grožnje za zdravje. V svoje delovanje bodo sistematično vključile cilj, da bi morali biti posamezniki, skupnosti in države zmožni bolje se pripraviti na stresne razmere in pretrese, jih prestat, se jim prilagoditi in po njih hitro okrevati, ne da bi se ogrozile dolgoročne možnosti razvoja²⁴. Za to bo potrebno tesnejše sodelovanje in dopolnjevanje med razvojnimi in humanitarnimi akterji, na podlagi skupne analize tveganj in ranljivosti. Med dolgotrajnimi krizami bodo EU in njene države članice zaščitile dolgoročne socialne strukture, usklajeno zagotavljale humanitarno in razvojno pomoč ter dolgotrajno razseljene ljudi vključile v širše razvojno načrtovanje, vključno z dostopom do izobraževanja in dostojnih delovnih mest.

34. EU in njene države članice bodo spodbujale odpornost dolgotrajno prisilno razseljenih oseb ter njihovo vključevanje v gospodarsko in družbeno življenje držav gostiteljic, tako da bodo priznale, da so sposobnosti razseljenih ljudi pomembno prenosno sredstvo, ki je bistveno za njihovo odpornost in ponovno ureditev življenja. EU in njene države članice bodo uporabile na pravicah temelječ pristop in posebno pozornost namenile mladoletnikom s spremstvom in brez njega ter drugim zelo ranljivim ljudem.

3.2. Planet – varstvo okolja, upravljanje naravnih virov in boj proti podnebnim spremembam

35. Okoljska trajnost, vključno s stabilnim podnebjem, je nepogrešljiva za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj, zlasti za najrevnejše sloje družbe. Blaginja ljudi in odporne družbe so odvisne od zdravih ekosistemov in delujočega okolja. Degradacija okolja, vključno s podnebnimi spremembami, lahko zaustavi gospodarski napredek, ogrozi mir in stabilnost ter povzroči obsežne migracije. Poleg namenskih ukrepov je treba okoljske vidike vključiti v vse sektorje razvojnega sodelovanja, tudi s preventivnimi ukrepi. Za uspeh bosta prav tako ključna odgovoren zasebni sektor in uporaba načela „onesnaževalec plača“. EU in njene države članice bodo spodbujale učinkovito rabo virov ter trajnostno potrošnjo in proizvodnjo, da bi prekinile povezavo med gospodarsko rastjo in

²⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Pristop EU k odpornosti: izkušnje s krizami prehranske varnosti“, 3. oktober 2012 (COM(2012) 586); „Sklepi Sveta o pristopu EU k odpornosti“, Svet Evropske unije, 3241. seja Sveta za zunanje zadeve, 28. maj 2013.

degradacijo okolja ter omogočile prehod na krožno gospodarstvo. Prav tako bodo izboljšale uporabo znanosti, tehnologije in inovacij za spodbujanje okoljske trajnosti, partnerje pa bodo spodbujale k uporabi obsežnih podatkov in informacij, ki so na voljo v okviru evropskih in mednarodnih programov za opazovanje Zemlje, pri sprejemanju odločitev na podlagi dokazov, ki upoštevajo stanje okolja.

36. EU in njene države članice bodo podpirale ohranjanje in trajnostno upravljanje vseh naravnih virov ter ohranjanje in trajnostno uporabo biotske raznovrstnosti in ekosistemov, vključno z gozdovi, oceani, obalnimi območji, porečji in drugimi ekosistemi. Spodbujale bodo dodatne koristi trajnostnega upravljanja, vključno s krepitvijo odpornosti na podnebne spremembe in prilagajanjem nanje. Povečale bodo vključevanje trajnosti v vse sektorje sodelovanja in v dialogih s partnerji več pozornosti namenile okoljskim vprašanjem. Spodbujale bodo računovodstvo za naravni kapital. Podpirale bodo boljše upravljanje in krepitev zmogljivosti za trajnostno upravljanje naravnih virov, spodbujanje udeležbe deležnikov in spoštovanje pravic vseh, vključno z avtohtonimi in lokalnimi skupnostmi. Spodbujale bodo varovanje in obnovo morskih ekosistemov za zdrave in produktivne oceane, trajnostno upravljanje oceanskih virov ter trajnostno ribištvo, vključno z boljšim upravljanjem oceanov in razvojem modrega gospodarstva.

37. Agenda 2030 poziva vse k nujnim ukrepom v zvezi s svetovnimi javnimi dobrinami. EU in njene države članice bodo Agendo 2030 in Pariški sporazum o podnebnih spremembah izvedle z usklajenimi in skladnimi ukrepi, da bi se v celoti izkoristile sinergije ter se upoštevali tudi drugi mednarodni okviri, kot sta Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč in nova urbana agenda²⁵.

38. EU in njene države članice bodo v vse strategije razvojnega sodelovanja vključile okolje in podnebne spremembe, vključno z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. Podprle bodo nacionalne strategije, vključno z načrtovanjem in oblikovanjem medresorskih programov, ki spodbujajo odpornost, zmanjšujejo podnebna tveganja in prispevajo k zmanjševanju emisij, skladno z izvajanjem nacionalno določenih prispevkov v okviru Pariškega sporazuma. Pravno zavezujoča narava Pariškega sporazuma in zahteva po sprejetju nacionalno določenih prispevkov lahko dasta zagon tudi nacionalnemu razvojnemu sodelovanju v okviru Agende 2030.

39. Energija je dejavnik, ki je ključnega pomena za razvoj in ima osrednjo vlogo v rešitvah za trajnostni planet. Zaradi obsega finančnih naložb, potrebnih za uresničitev univerzalnega dostopa do čistih energetskih storitev, je potrebno sodelovanje številnih akterjev. EU in njene države članice bodo na področjih upravljanja povpraševanja po energiji, energetske učinkovitosti, proizvodnje energije iz obnovljivih virov ter razvoja in prenosa čistih tehnologij okrepile sodelovanje z vsemi ustreznimi stranmi, tudi z zasebnim sektorjem. Spodbujale bodo tudi postopno ukinitve subvencij za fosilna goriva, stabilne in pregledne energetske trge, uvedbo pametnih omrežij ter uporabo digitalnih tehnologij za trajnostno upravljanje z energijo.

Trajnostna energija in podnebne spremembe

Dostop do trajnostne in cenovno dostopne energije ter boj proti podnebnim spremembam sta izziva, ki ju je treba obravnavati v tesnem usklajevanju, da se doseže trajnostni razvoj v vseh treh razsežnostih. Države v razvoju potrebujejo energijo za spodbujanje vključujoče rasti in nadaljnje izboljšanje življenjskih standardov na okolju prijazen način. Naložbe v energijo lahko zagotovijo dostop do čiste vode, možnosti za čisto pripravo hrane, izobraževanje in zdravstveno varstvo, ustvarjajo pa se tudi delovna mesta in podpirajo lokalna podjetja. EU in njene države članice se bodo na energetske revščine odzvale tako, da bodo prispevale k univerzalnemu dostopu do energetskih storitev, ki so cenovno dostopne, sodobne, zanesljive in trajnostne, pri čemer bodo velik poudarek namenile obnovljivi energiji. Podpiranje Afrike in sosedstva EU pri tem energetskega prehodu bo del okvira, ki omogoča energetske unije EU. To bo potekalo vzporedno s stalnimi ukrepi EU,

²⁵ „Nova urbana agenda“, Habitat III, <https://habitat3.org/the-new-urban-agenda>.

skladnimi z njeno vodilno vlogo v svetu v boju proti podnebnim spremembam ter pri podpori tretjim državam v boju proti podnebnim spremembam in prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami, ki je odporno na podnebne spremembe.

EU in njene države članice bodo ob upoštevanju različnih razmer v partnerskih državah ta vprašanja obravnavale s strateškim dialogom, dobrimi praksami, izmenjavo znanja in razvojnim sodelovanjem. Strateške naložbe v trajnostno energijo se bodo uporabile, da se bo podprlo izboljšanje regulativnih okvirov, ki omogočajo razvoj zdravega energetskega sektorja, in se bodo izkoristila zasebna finančna sredstva. Ukrepi EU morajo biti podprti s ključnimi dejavniki, vključno s politično odgovornostjo in partnerstvi, ustreznim regulativnim okvirom za energetski sektor ter spodbujanjem naložb. Ta okrepljena strategija bo zagotovila konstruktivno in skladno sodelovanje EU s partnerji na področju energije in podnebja.

3.3. Blaginja – vključujoča in trajnostna rast in delovna mesta

40. Glavni izziv v Agendi 2030 je doseganje vključujoče in trajnostne rasti ter ustvarjanje dostojnih delovnih mest, zlasti za ženske in mlade. EU in njene države članice bodo spodbujale gospodarsko preobrazbo, ki bo ustvarila dostojna delovna mesta in dovolj prihodkov za javne storitve ter spodbujala trajnostne vrednostne verige. To vključuje spodbujanje trajnostne porabe in proizvodnje v krožnem gospodarstvu, učinkovito rabo virov ter prehod na nizkoogljičen in na podnebne spremembe odporen razvoj. V partnerskih državah se z vključujočo trajnostno rastjo oblikuje dolgotrajna odpornost tako, da se za ranljive in najbolj ogrožene skupine prebivalstva ustvarjajo priložnosti za sodelovanje pri ustvarjanju in izkoriščanju bogastva in delovnih mest. To je srednje- in dolgoročna rešitev za obravnavanje pglavlitnih vzrokov nestabilnosti, neregularnih migracij in prisilne razselitve.

41. EU in njene države članice bodo državam v razvoju pomagale, da postanejo prijaznejše do podjetij. Prispevale bodo k izboljšanju pogojev za gospodarsko dejavnost, in sicer s spodbujanjem boljših politik in zakonodajnega okolja, boljšega poslovnega okolja, novih poslovnih modelov in večje zmogljivosti vlad. Spodbujale bodo dostop do finančnih storitev, tudi za ženske, revne ter mikro, mala in srednja podjetja. Spodbujale bodo tudi pobude zasebnega sektorja in socialna podjetja, ki zagotavljajo lokalne storitve. Naložbe javnega sektorja v raziskovalno in inovacijsko zmogljivost v državah v razvoju lahko tudi spodbudijo naložbe zasebnega sektorja ter pomagajo pospešiti gospodarski in socialni razvoj.

42. EU in njene države članice bodo v okviru podpore trajnostnemu razvoju spodbujale in olajšale trgovino in naložbe v državah v razvoju. EU ima dolgo tradicijo odpiranja svojih trgov najmanj razvitim državam in bo še naprej spodbujala trgovino kot ključno gonilo rasti in zmanjševanja revščine v državah v razvoju. Z izvajanjem strategije „Trgovina za vse“ bodo EU in njene države članice podpirale svoje trgovinske partnerje, da bi izpolnili zavezo iz agende za ukrepanje iz Adis Abebe v zvezi z vključitvijo trajnostnega razvoja v vse ravni trgovinske politike in doseganjem napredka pri večjem sklopu ciljev trajnostnega razvoja. EU in njene države članice bodo programe razvojnega sodelovanja usklajevale z orodji trgovinske politike za podporo izvajanju določb trgovinskih sporazumov, ki se nanašajo na trgovino in trajnostnim razvojem. Spretnosti in znanja ter sredstva in vire zasebnega sektorja bodo združile s podpornimi trgovinskimi politikami in instrumenti, pomočjo za trgovino in gospodarsko diplomacijo, kar bo spodbujalo vključujočo in trajnostno gospodarsko rast ter tretjim državam pomagalo sprejeti modele rasti, pri katerih se upoštevajo pomanjkanje virov in ukrepi na področju podnebnih sprememb.

Agenda 2030 in agenda za ukrepanje iz Adis Abebe zagotavljata okvir, v okviru katerega lahko odgovorne naložbe prispevajo k trajnostnemu razvoju v vseh njegovih razsežnostih. To lahko pomaga pri sprejemanju odločitev o financiranju v korist človeških sposobnosti, infrastrukture, institucij in storitev, da bi se čim bolj povečal donos. Naložbe so pomembno sredstvo izvajanja Agende 2030. Trajnostne naložbe pomagajo diverzificirati gospodarstva, jih povežejo z regionalnimi in globalnimi vrednostnimi verigami, spodbujajo regionalno povezovanje in trgovino, povečajo lokalno ekonomsko vrednost in izpolnjujejo socialne potrebe.

Namen predlaganega evropskega načrta za zunanje naložbe²⁶ je zagotoviti celovit finančni sveženj za financiranje naložb v Afriki in sosedstvu EU. Načrt vključuje Evropski sklad za trajnostni razvoj, tehnično pomoč za razvoj trajnostnih projektov in privabljanje vlagateljev ter sklop ukrepov, namenjenih boljšemu ekonomskemu upravljanju in poslovnim okoljem ter sodelovanju z zasebnim sektorjem. Temelji na izkušnjah EU na področju kombiniranja javnih nepovratnih sredstev s posojili tretjih strani, da bi se zbralo več sredstev za trajnostni razvoj. Načrt vključuje novo jamstveno shemo za privabljanje dodatnega financiranja, zlasti iz zasebnega sektorja, z obravnavanjem ključnih dejavnikov, ki spodbujajo naložbe. Jamstvo bo financirala EU in, kjer je mogoče, drugi udeleženci, uporabilo pa se bo za kritje morebitnih izgub, ki jih bodo utrpeli vlagatelji (vključno z mednarodnimi finančnimi institucijami in zasebnimi vlagatelji), s čimer se bo zmanjšal profil tveganja naložb v državah v razvoju.

Izvajanje načrta bi tako prispevalo k rasti in ustvarjanju delovnih mest, zagotovilo inovativne izdelke ali storitve ter privabilo zasebne naložbe. Pripomoglo bo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja in s tem pomagalo odpraviti osnovne vzroke za migracije. EU in njene države članice bodo prispevale tudi k povečanju zasebnih in javnih naložb v nizkoogljično zeleno gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe. Prizadevale si bodo za izboljšanje učinkovite rabe virov, zmanjševanje povezanosti med rastjo in degradacijo okolja, spodbujanje trajnostne potrošnje in proizvodnje ter zmanjševanje ranljivosti. Naložbe bodo izvedle v partnerstvu z lokalnimi podjetji in akterji ter ob upoštevanju zemljiških pravic in pravic delavcev.

43. EU in njene države članice bodo pri spodbujanju odgovornih, trajnostnih in učinkovitih pristopov sodelovale z domačim in mednarodnim zasebnim sektorjem, vključno z organizacijami delodajalcev in delojemalcev. Zasebni sektor bi moral izvajati odgovorne in trajnostne dejavnosti, ki prispevajo k izvajanju Agende 2030. EU in njene države članice bodo spodbujale uporabo zasebnih sredstev za razvoj na območjih, ki imajo velik potencial za prehod na trajnostni razvoj, vključno s trajnostnim kmetijstvom, čisto energijo, odporno infrastrukturo, zdravstvom, zelenim in krožnim gospodarstvom ter digitalizacijo. Če bi več podjetij EU z dobavnimi verigami v državah v razvoju uporabljalo več odgovornih praks, v tesnem partnerstvu s tamkajšnjimi javnimi in zasebnimi deležniki, ter spodbujalo pravično in etično trgovino, bi to močno prispevalo k izvajanju Agende 2030. Zaveze v zvezi s trajnostnim razvojem in družbeno odgovornostjo podjetij je treba sistematično vključiti v poslovne modele. EU in njene države članice bodo še naprej podpirale odgovorne poslovne prakse in odgovorno upravljanje dobavnih verig, ki spoštujejo človekove pravice in pravice delavcev, finančno integriteto, okoljske standarde in dostopnost. Prizadevale si bodo preprečiti zlorabe človekovih pravic ter spodbujale vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah. Spodbujale bodo standarde dela, ki delavcem zagotavljajo dostojne pogoje zaposlovanja, zlasti tiste, ki jih je opredelila Mednarodna organizacija dela, tako v formalnem kot neformalnem sektorju, vključno s podpiranjem prehoda iz neuradnega gospodarstva v uradno.

44. Trajnostno kmetijstvo skupaj s trajnostnim ribištvom in ribogojstvom ostaja ključna gonilna sila izkoreninjenja revščine in trajnostnega razvoja. Dve tretjini revnih na svetu se preživlja s kmetijstvom, veliko držav v razvoju pa je še vedno zelo odvisnih od trgovine z maloštevilnim blagom. Potrebne so naložbe v trajnostno kmetijstvo, da se diverzificirajo sistemi pridelave, prepreči neustrezna prehranjenost ter povečata produktivnost in število delovnih mest, ne da

²⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki z naslovom „Krepitev evropskih naložb za delovna mesta in rast: druga faza Evropskega sklada za strateške naložbe in nov evropski načrt za zunanje naložbe“, 14. september 2016 (COM(2016) 581).

bi se škodilo okolju. V Afriki so potrebne velike naložbe zasebnega sektorja, zlasti ker je sektor kmetijske pridelave in predelave živil ključen za ustvarjanje srednje- in dolgoročno potrebnih delovnih mest. S temi naložbe je treba zaščititi zemljo, ohraniti vodne vire, preprečiti krčenje gozdov in ohraniti zdrave ekosisteme. Najpomembnejši ostajajo mali kmetje in revni, pri čemer je poseben poudarek namenjen vključevanju mladih in opolnomočenju žensk. Trajnostno kmetijstvo mora izkoristiti potencial kmetijstva za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, hkrati pa okrepiti odpornost na učinke podnebnih sprememb. EU in njene države članice si bodo prizadevale razviti vrednostne verige v kmetijstvu, od katerih imajo koristi revni in ki živilskopredelovalno industrijo spodbujajo k ustvarjanju delovnih mest in dodane vrednosti. To vključuje izboljšanje kakovosti sanitarnih in fitosanitarnih pogojev, spodbujanje trajnostnega ribištva in ribogojstva ter podpiranje ukrepov za boj proti nezakonitemu ribolovu, onesnaževanju morja in učinkom podnebnih sprememb. EU si bo prizadevala izboljšati upravljanje, povezano z lastništvom zemlje, oceanov in gozdov.

45. Države v razvoju digitalne tehnologije sprejemajo hitreje kot kdaj koli prej. A zaradi slabe povezljivosti, zlasti v Afriki, in omejene konkurence ni digitalna tehnologija večini prebivalstva cenovno dostopna.

46. EU in njene države članice bodo še naprej podpirale informacijske in komunikacijske tehnologije v državah v razvoju kot močne dejavnike, ki omogočajo rast („digitalno za rast“). EU in njene države članice se bodo osredotočile na boljšo vključitev digitalnih rešitev v razvoj. Okolja, ki omogočajo digitalno gospodarstvo, bodo podpirale s krepitvijo brezplačne, odprte in varne povezljivosti. Podpirale bodo digitalno podjetništvo, inovacije in ustvarjanje delovnih mest ter spodbujale uporabo digitalnih tehnologij na drugih prednostnih področjih (kot so upravljanje, kmetijstvo, izobraževanje, zdravstvo in energetika). Podpirale bodo tudi digitalno pismenost in veščine za krepitev vloge ljudi, vključno z najranljivejšimi.

47. EU in njene države članice bodo podpirale projektiranje, gradnjo in delovanje mestne infrastrukture, ki učinkoviteje izkorišča vire. Za spodbujanje rasti, trgovine in naložb bodo podpirale tudi razvoj trajnostnih, medsebojno povezanih in varnih prometnih omrežij ter druge odporne infrastrukture.

48. EU in njene države članice si bodo prizadevale spodbuditi potencial mest kot vozlišč trajnostne in vključujoče rasti ter inovacij, pri čemer bodo upoštevale njihove širše podeželske skupnosti. V skladu z novo urbano agendo ZN bodo spodbujale zagotavljanje osnovnih storitev, trajnostno načrtovanje rabe zemljišč, pravično upravljanje trgov z zemljišči ter trajnostno mobilnost v mestih. Spodbujale bodo vključujoče in uravnotežene teritorialne in mestne politike. Okrepile bodo odpornost mest na pretese in izkoristile priložnosti za nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe.

3.4. Mir – miroljubne in vključujoče družbe, demokracija, učinkovite in odgovorne institucije, pravna država ter človekove pravice za vse

49. Vključujoče družbe ter odgovorne in demokratične institucije so prvi pogoj za trajnostni razvoj in stabilnost. EU in njene države članice bodo v vseh partnerstvih in instrumentih ter v vseh situacijah, tudi pri razvojnih ukrepih, spodbujale univerzalne vrednote: demokracijo, dobro upravljanje, pravno državo in človekove pravice za vse. Podpirale bodo domača prizadevanja, prilagojena potrebam in okoliščinam vsake družbe, da bi se oblikovale trajnostne demokratične države, odporne na zunanje in notranje pretese. Za uresničitev teh ciljev bodo spodbujale odgovorne in pregledne institucije, sodelovanje pri sprejemanju odločitev in javni dostop do informacij. S

partnerstvi med nacionalnimi, podnacionalnimi in lokalnimi vladami bodo spodbujale učinkovito upravljanje na več ravneh, v katerem bodo sodelovale ranljive skupine. Podpirale in spodbujale bodo odprti in spodbuden prostor za civilno družbo, vključujoče pristope in preglednost odločanja na vseh ravneh. Podpirale bodo pobude za boj proti korupciji. Še naprej bodo podpirale vključujoče, pregledne in verodostojne volitve ter dejavno udeležbo državljanov v celotnem volilnem ciklusu. Podpirale bodo demokratično upravljanje, s katerim se zagotavlja uživanje temeljnih svoboščin, vključno s svobodo veroizpovedi ali prepričanja, in se uresničujejo univerzalne človekove pravice, tj. državljanske, politične, ekonomske, socialne ali kulturne pravice, vključno s spodbujanjem kulturne raznolikosti. Politični dialog bo pomembna platforma za ukrepanje, vključno s partnerskimi vladami in brez njih.

50. EU in njene države članice bodo za spodbujanje pravne države podpirale učinkovite, neodvisne, odprte in odgovorne pravosodne sisteme. Še naprej bodo podpirale reformo pravosodja in tako spodbujale dostop do pravnega varstva za vse – zlasti pa za revne in ranljive družbene skupine.

51. Revščina, konflikti, nestabilnost, humanitarne potrebe in prisilna razselitev so medsebojno tesno povezani, obravnavati pa jih je treba skladno in celovito. EU in njene države članice bodo obravnavale različne osnovne vzroke zanje na vseh ravneh, ki segajo od izključenosti, neenakosti, kršitev človekovih pravic in odsotnosti pravne države do degradacije okolja, vključno s podnebnimi spremembami.

52. EU in njene države članice bodo razvojno sodelovanje uporabile kot del celotnega sklopa politik in instrumentov za preprečevanje in obvladovanje konfliktov in kriz ter njihovo reševanje, za krije humanitarnih potreb ter vzpostavitev trajnega miru in dobrega upravljanja. Razvojno sodelovanje je v prvi vrsti še naprej usmerjeno v izkoreninjenje revščine, EU in njenih držav članic pa nič ne bo odvrnilo od tega cilja. V ta namen bodo EU in njene države članice spodbujale celovit pristop²⁷ k obravnavi konfliktov in kriz, pri čemer se bodo osredotočile na nestabilnost in varnost ljudi ter prepoznavanje povezave med trajnostnim razvojem, mirom in varnostjo. Ti ukrepi se bodo izvajali na vseh ravneh, od globalne do lokalne, ter v vseh fazah konflikta, od zgodnjega opozarjanja in preprečevanja pa do kriznega odzivanja in stabilizacije. EU in njene države članice bodo v okviru razvojnega sodelovanja sodelovale z akterji varnostnega sektorja, v izjemnih okoliščinah tudi z vojaškimi akterji, da bi okrepile svoje zmogljivosti za podpiranje ciljev trajnostnega razvoja, zlasti vzpostavljanja miroljubnih in vključujočih družb. Spodbujale bodo skupne rešitve za varnostne in razvojne izzive, vključno s podporo reforme varnostnega sektorja²⁸ ter krepitvijo zmogljivosti za varnost in razvoj. Prizadevanja bodo usmerile v preprečevanje nasilnega ekstremizma in boj proti njemu, tako da bodo povečale odpornost posameznikov in skupnosti na radikalizacijo in ekstremizem, vključno s spodbujanjem verske strpnosti in medverskega dialoga. Še naprej bodo podpirale načelo odgovornosti za zaščito ljudi in preprečevanje grozodejstev.

53. EU in njene države članice bodo razvojno sodelovanje usmerile v nestabilne države in države, ki so jih prizadeli konflikti, ter podpirale najranljivejše. S spodbujanjem in varovanjem človekovih pravic, demokracije, pravne države in dobrega upravljanja bodo EU in njene države članice proaktivno prispevale k vzpostavitvi stabilnosti in varnosti ter spodbujanju odpornosti v nestabilnih razmerah. To vključuje prizadevanja za boj proti kriminalu in nasilju v mestih. V svoje delo bodo vključile dovezetnost za konflikte, da bi čim bolj povečale učinek dela za mir in varnost ljudi. Spodbujale bodo mir, izgradnjo države, preglednost, odgovornost in dostop do pravnega varstva tako, da bodo z vsemi deležniki sodelovale pri preprečevanju konfliktov ter vzpostavljanju in

²⁷ „Sklepi Sveta o celostnem pristopu EU“, Svet Evropske unije, seja Sveta za zunanje zadeve, 12. maj 2014.

²⁸ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Elementi strateškega okvira na ravni EU za podporo reformi varnostnega sektorja“, 5. julija 2016 (JOIN(2016) 31).

ohranjanju miru. Z ukrepi, specifičnimi za razmere, bodo podpirale tranzicijsko pravičnost, s čimer se bodo spodbujali resnica, pravičnost, povračilo in jamstvo, da se konflikt ne ponovi. Za stabilizacijo je treba premostiti vrzel med reševanjem konfliktov in vzpostavitev dolgoročnejših reformnih procesov ter pri tem vzpostaviti zaupanje med vlado in prebivalstvom, vključno s takojšnjim zagotavljanjem storitev. V zvezi s tem bodo EU in njene države članice oživile partnerstva s primernimi regionalnimi partnerji. Uspeh posredovanj v zvezi z mirom in varnostjo je zlasti odvisen od sodelovanja z lokalnimi akterji in njihove odgovorne vloge v procesu. EU in njene države članice bodo obravnavale vse vidike preprečevanja spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola in odzivanja nanj v konfliktnih in pokonfliktnih razmerah ter podpirale udeležbo žensk ter preprečevanju in reševanju konfliktov ter pomoči in obnovi.

54. EU in njene države članice bodo humanitarno in razvojno sodelovanje izvedle na skladnejši in celovitejši način, s čimer bodo dejavno prispevale h krepitvi odpornosti ter odpravljanju kronične ranljivosti in tveganja. Za to so potrebne boljše prakse sodelovanja med razvojnimi in humanitarnimi skupnostmi, da se okrepi povezovanje humanitarne pomoči, rehabilitacije in razvoja, vključno z boljšo izmenjavo informacij, usklajevanjem donatorjev, s skupno analizo tveganj in ranljivosti, skupno opredelitvijo strateških prednostnih nalog, skupnim načrtovanjem programov, tranzicijskimi strategijami ter sistemom EU za zgodnje opozarjanje na konflikte. EU in njene države članice bodo zagotovile, da se bodo politični in razvojni akterji že od začetka udeleževali in bodo tesno sodelovali, da bi dopolnili in nadgradili posredovanja humanitarnih akterjev v nujnih razmerah in za zgodnjo obnovo. Zagotavljanje dostopa humanitarnim delavcem pri dostavi osnovne pomoči ter zaščita humanitarnih načel in prava sta najpomembnejša, v skladu z zavezami, danimi na Svetovnem humanitarnem vrhu maja 2016.

55. EU in njene države članice bodo okrepile prizadevanja za izboljšanje odpornosti in prilagodljivosti na spremembe, skladno s Sendajskim okvirom za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030 in Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah. Pomoč ljudem in skupnostim pri boljši pripravljenosti, zmanjševanje njihove izpostavljenosti in ranljivosti ter krepitev odpornosti, da lažje prenesejo pretese in nesreče in si po njih opomorejo, so ključni za zmanjševanje negativnega učinka ter preprečevanje izgube življenj in sredstev za preživetje. EU in njene države članice bodo ocene tveganja in analizo vrzeli vključile v svoje programe razvojnega sodelovanja. Okrepile bodo tudi pripravljenost na čezmejne grožnje za zdravje, v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom, zlasti s krepitvijo zmogljivosti nacionalnih in regionalnih zdravstvenih sistemov.

56. Migracije so zapleten, globalen in dolgotrajen pojav, ki zahteva skrbno oblikovanje, uravnotežen, na dokazih temelječ in vzdržen odziv politike. V Agendi 2030 je jasno priznan pozitiven prispevek migracij in mobilnosti k vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju. Od tega prispevka imajo lahko koristi tudi sami migranti, njihove družine ter države izvora in ciljne države. So pomembno gonilo svetovnega gospodarstva: v letu 2015 so skupna nakazila v države v razvoju precej presegla dvakratnik skupne uradne razvojne pomoči. EU in njene države članice bodo okrepile prizadevanja za izkoriščanje priložnosti za razvoj, ki jih prinašajo migracije, hkrati pa bodo obravnavale s tem povezane izzive. V to bo zajeto spodbujanje naložb in inovacij v partnerskih državah za spodbujanje rasti in zaposlitvenih priložnosti, podpiranje socialnih in izobraževalnih sistemov ter sodelovanje s partnerji iz zasebnega sektorja in drugimi za znižanje stroška nakazil.

57. Slabo upravljane migracije lahko ustvarijo velike izzive in negativno vplivajo na države izvora, tranzita in ciljne države, na same migrante ter na skupnosti, prek katerih potujejo ali se v njih naselijo. V najslabšem primeru se migrantom odrekajo človekove pravice ter dostop do zdravstva in izobraževanja, obstaja pa tudi nevarnost, da postanejo žrtve prisilnega dela ali trgovine z

ljudmi. Podobno lahko slabo upravljane migracije v državah gostiteljicah ter državah tranzita povzročijo izzive, ki zahtevajo hitro ukrepanje, ter lahko v nekaterih izjemnih primerih v državah gostiteljicah močno obremenijo zdravstvene in izobraževalne sisteme, upravljanje ter splošno stabilnost in varnost. Zato so v obravnavanje migracij zajeta številna področja politike, vključno z razvojem, dobrim upravljanjem, človekovimi pravicami, zaposlovanjem, zdravstvom, izobraževanjem, socialno zaščito in okoljem, vključno s podnebnimi spremembami. EU in njene države članice bodo k temu cilju prispevale z bolj usklajenim, sistematičnim in strukturiranim pristopom ter čim bolj povečale sinergije in vplivi notranjih in zunanjih vidikov politik Unije, pri čemer se bo takojšnja humanitarna pomoč beguncem in notranje razseljenim osebam prek razvojne politike združila z več strukturne pomoči, povezane z migracijami, kar bo pomemben del tega prizadevanja.

Mobilnost in migracije

EU in njene države članice bodo okrepile prizadevanja za boljše upravljanje migracij in prisilne razselitve v partnerskih državah v vseh vidikih, vključno z obravnavanjem temeljnih vzrokov. Da bi izkoristile priložnosti za razvoj, ki jih prinašajo migracije, bodo z okrepljenim delovanjem pomagale spodbujati varne, urejene, zakonite in odgovorne migracije in mobilnost ljudi, hkrati pa obravnavale povezane izzive. Za uspešno obravnavanje migracij in prisilnih migracij so potrebni kratko- in dolgoročni medsektorski ukrepi, politike in pravni okviri, da se migrantom zagotovi zaščita ter hkrati izpolnijo potrebe migrantov in skupnosti, ki jih gostijo.

EU in njene države članice bodo to izvedle s konsolidiranjem migracij kot ključnega elementa zunanjepolitičnega dialoga EU, vključno z oblikovanjem prilagojenih odzivov in okrepljenimi partnerstvi v okviru pristopa partnerskega okvira²⁹. V ta celovita partnerstva bo zajeta uporaba vseh politik in orodij, ki se lahko odzovejo na več vidikov migracij in prisilne razselitve, vključno z zakonitimi in neregularnimi migracijami, trgovino z ljudmi, upravljanjem meja, nakazili, mednarodno zaščito ter vračanjem in ponovnim vključevanjem, na podlagi vzajemne odgovornosti ter polnega spoštovanja humanitarnih obveznosti in obveznosti v zvezi s človekovimi pravicami. Pristop partnerskega okvira bo več pozornosti posvetil obravnavanju vzrokov za neregularne migracije in prisilno razselitev, kar je v celoti vključeno v okrepljeno bazo dokazov, ki je odvisna od konteksta. V delovanje EU in njenih držav članic bo zajeto neposredno sodelovanje z osrednjimi in lokalnimi organi partnerskih držav ter tudi nevladnimi akterji, vključno s civilno družbo, poslovno skupnostjo in mednarodnimi organizacijami. EU in njene države članice bodo s temi okrepljenimi prizadevanji dejavno podpirale oblikovanje globalnih dogovorov o migracijah in beguncih, h kateremu poziva Izjava o beguncih in migrantih iz New Yorka z dne 19. septembra 2016³⁰.

4. PARTNERSTVO – EU KOT GONILKO IZVAJANJA AGENDE 2030

58. V Agendi 2030 se sicer priznava, da je vsaka država najprej sama odgovorna za svoj gospodarski in družbeni razvoj, vendar je hkrati poudarjeno, da jo bodo izvajale vse države in vsi deležniki v partnerskem sodelovanju. EU in njene države članice bodo v odziv na globalne izzive in trende ter osredotočene na navedene prednostne naloge še nadalje izboljševale načine sodelovanja, vključno z boljšim skupnim delovanjem. To vključuje izboljšanje učinkovitosti in učinka z večjima usklajevanjem in usklajenostjo. Da bi razvojna politika EU učinkoviteje dosegala cilje, zlasti izkoreninjenje revščine, mora biti prilagodljiva in odzivna na nujne potrebe, morebitne krize in nastajajoče prednostne naloge politike.

²⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu in Evropski investicijski banki „o vzpostavitvi novega partnerskega okvira s tretjimi državami v okviru evropske agende o migracijah“, 7. junij 2016 (COM(2016) 385).

³⁰ Resolucija z naslovom „Izjava o beguncih in migrantih iz New Yorka“, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 19. septembra 2016 (A/RES/71/1).

4.1. Boljše skupno delovanje

59. **EU in njene države članice bodo na ravni držav izboljšale skupno načrtovanje programov v razvojnem sodelovanju, da bi povečale skupni učinek z združevanjem sredstev in zmogljivosti.** Ker so izzivi vedno večji, je tudi vse več potreb po skupni viziji za podporo EU, ki je prilagojena prizadevanjem partnerske države, ter močnejšo politiko in politični dialog. EU in njene države članice si bodo pri skupnem delu izmenjevale znanje in razvijale strateške odzive na podlagi kakovostne analize razmer v državi, vključno z revščino in trajnostjo, ter splošnih odnosov države z EU – na primer na področju varnosti, trgovine ali migracij. Pri tem bodo upoštevale prednostne naloge in politike, specifične za državo in sektor, ter razpoložljiva sredstva financiranja razvoja, v skladu z akcijsko agendo iz Adis Abebe. EU in njene države članice si bodo prizadevale za okrepljeno usklajevanje in sinergije, vključno s postopki skupnega načrtovanja programov tudi v nestabilnih državah in državah, ki so jih prizadeli konflikti, pri čemer bodo uporabljale skupne analize konfliktov.

60. **Z večjo uporabo enotnih strategij odziva EU in po potrebi skupnih usmeritvenih programov se bo zagotovil večji učinek.** Pri tem bi bilo treba upoštevati tudi primerjalne prednosti drugih držav in mednarodnih akterjev. To bo pomagalo zmanjšati razdrobljenost in povečalo učinkovitost. Skupno spremljanje in okviri rezultatov bodo ključni elementi enotnega strateškega odziva, da se ohrani zagon, zagotovijo informacije za dialog in okrepi vzajemna odgovornost. Skupno načrtovanje programov bi moralo biti odprto za druge ustrezne donatorje in mednarodne akterje na ravni držav.

61. **EU in njene države članice bodo partnerskim državam za izvajanje sodelovanja zagotavljale podporo s skupnimi ukrepi.** Skupne ukrepe je mogoče izvesti na nacionalni, regionalni ali mednarodni ravni, zagotovili pa bodo skladno in učinkovito skupno podporo EU določenim sektorjem, in sicer glede določenih tem ali pa za skupen cilj, prilagojen razmeram v državi. To bi moralo okrepiti usklajen politični dialog s partnerskimi državami, povezan z drugimi področji zunanjega delovanja, in združiti strokovno znanje EU za večji učinek.

62. **Skupni ukrepi bodo odprti za vse partnerje EU, ki se strinjajo s skupno vizijo in lahko prispevajo k njej, vključno s partnerji iz zasebnega sektorja in civilne družbe.** Partnerji bi lahko bili tudi druge podobno misleče vlade, Združeni narodi in druge mednarodne organizacije. Skupni ukrepi morajo temeljiti tudi na močni bazi znanja in upoštevati vse razpoložljive vire podpore. Izvajati bi jih bilo mogoče na različne načine in na podlagi primerjalne prednosti različnih akterjev. Skupni ukrepi se bodo spremljali in ocenjevali skupno, na podlagi skupnega okvira rezultatov.

63. **Usklajeno delo EU in njenih držav članic na področju proračunske podpore bo pripomoglo k spodbujanju prizadevanj za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja v partnerskih državah, izboljšanju makroekonomskega upravljanja in upravljanja javnih financ ter izboljšanju poslovnega okolja.** Proračunska podpora se bo, kadar se uporablja in so udeleženci pripravljeni sodelovati, uporabila za krepitev partnerstva, odgovornosti države in vzajemne odgovornosti z državami v razvoju, temeljila pa bo na skupnih načelih, ciljih in interesih ter se odzivala na politične, gospodarske in družbene razmere v partnerskih državah. Uporabljala se bo skladno z načeli učinkovitosti razvoja, spremljali pa jo bodo razvoj zmogljivosti ter prenosi strokovnega znanja in izkušenj. Tako bo dopolnjevala prizadevanja držav v razvoju na področju uspešnejšega zbiranja sredstev in njihove boljše porabe za podporo trajnostnemu razvoju ter za spodbujanje vključujoče rasti in ustvarjanja delovnih mest, izkoreninjenja revščine, zmanjševanja neenakosti in ustvarjanja miroljubnih družb. Proračunska podpora lahko prispeva tudi k obravnavanju vzrokov za nestabilnost ter spodbujanju stabilnosti in vzpostavljanju državnih struktur v nestabilnih državah ali državah v tranziciji.

64. **Skrbniški skladi EU zagotavljajo priložnosti za učinkovito skupno ukrepanje EU, držav članic in drugih razvojnih partnerjev.** Ti skladi EU in njenim državam članicam omogočajo, da združujejo sredstva, hitro in prilagodljivo sprejemajo in izvajajo odločitve in ter povečajo učinek, učinkovitost in prepoznavnost razvojnega sodelovanja EU na področju uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja. Zagotavljajo upravno učinkovitost in visoko dodano vrednost, vključno z mobilizacijo tistih donatorjev, ki želijo finančno prispevati, vendar ne morejo ukrepati lokalno.

65. **Še en pomemben način izvajanja Agende 2030 je kombiniranje javnih nepovratnih sredstev in posojil, s čimer se lahko izkoristijo tudi zasebni finančni viri.** Kombiniranje zajema vse regije zunanjega sodelovanja EU v sektorjih, kot so energetika, prometna in vodna infrastruktura, podpora malim in srednjim podjetjem, socialni sektorji in okolje. Potrebno bo dejavnejše udejstvovanje zasebnega sektorja, pri tem pa se bodo uporabili inovativni finančni instrumenti, s katerimi se bo privabilo več zasebnih finančnih sredstev za trajnostni razvoj, tudi za ukrepe v zvezi s podnebnimi spremembami. Kombiniranje je pomemben element predlaganega evropskega načrta za zunanje naložbe. Ključna značilnost dejavnosti kombiniranja EU bo tesno partnerstvo z Evropsko investicijsko banko (EIB) ter drugimi finančnimi institucijami EU in držav članic. Vključene bodo tudi druge mednarodne finančne institucije.

66. **EU in njene države članice bodo v mednarodnih forumih v zvezi z vsemi zadevami, povezanimi s soglasjem, usklajevale in razvijale enotna stališča.** To bo okrepilo kolektivni vpliv EU in njenih držav članic ter tudi prispevalo k učinkovitejšim večstranskim razpravam.

4.2. Spodbujanje močnejših, bolj vključujočih partnerstev med več deležniki

67. **V ospredju pristopa EU k izvajanju ciljev trajnostnega razvoja so močnejša partnerstva.** EU in njene države članice bodo z namenom spodbujanja izvajanja Agende 2030 tesneje sodelovale z vsemi drugimi ustreznimi deležniki.

68. **Za izvajanje Agende 2030 so odgovorne zlasti nacionalne vlade.** Glede partnerskih držav bodo EU in njene države članice nov poudarek namenile odgovornosti držav, partnerstvu in dialogu, da bi prispevale k večji učinkovitosti. Podprle bodo vključujoče nacionalno načrtovanje v državah v razvoju. V fazi načrtovanja, izvajanja in pregleda bodo spodbujale odprte dialoge med vladami in vsemi deležniki. S pomočjo takih postopkov bodo nacionalne vlade lažje ocenile razpoložljive načine izvajanja, opredelile vrzeli ter izbrale primerna področja za razvojno in drugo mednarodno sodelovanje. Temeljni cilj bo krepitev zmogljivosti držav v razvoju za izvajanje Agende 2030. To bo zajemalo podporo za mobilizacijo in učinkovito uporabo domačih javnih financ, ki so daleč največji in najstabilnejši vir financiranja trajnostnega razvoja. Vključevalo bo tudi spodbujanje sistemov e-uprave za učinkovito pobiranje davkov in preglednost porabe javnih sredstev. EU in njene države članice bodo podpirale krepitev zmogljivosti za okvire spremljanja v državni lasti, kakovostno zbiranje podatkov, razčlenitev in analizo podatkov ter usklajenost politik za trajnostni razvoj.

69. **Uresničevanje večine ciljev trajnostnega razvoja bo odvisno tudi od dejavne udeležbe lokalnih organov.** EU in njene države članice bodo po potrebi podpirale reforme na področju decentralizacije, da bi zaradi boljšega upravljanja in razvojnega učinka okrepile moč lokalnih organov. Podpirale bodo postopke, namenjene za pomoč ljudem pri učinkovitem vzajemnem delovanju z lokalno vlado v vseh fazah načrtovanja in izvajanja politik.

70. **Za uspešno izvajanje so potrebna tudi močnejša partnerstva, ki presegajo raven vlad.** EU in njene države članice bodo razširile partnerstva z zasebnim sektorjem, civilno družbo, vključno s

sindikati in organizacijami delodajalcev, večstranskimi organizacijami, akademskim svetom, skupinami v diaspori in drugimi. Še naprej bodo podpirale krepitev zmogljivosti ustreznih deležnikov.

71. EU in njene države članice bodo poglobile partnerstva z organizacijami civilne družbe. Spodbujale bodo delovni prostor in okolja, v katerih lahko organizacije civilne družbe uspešno opravljajo svojo vlogo zagovornikov in izvajalcev. Podpirale bodo zaveze organizacij civilne družbe k učinkovitemu, preglednemu in v rezultate usmerjenemu razvojnemu sodelovanju.

72. EU in njene države članice priznavajo ključno vlogo zasebnega sektorja kot gonilne sile dolgoročnega trajnostnega razvoja ter potrebo, da z njim sodelujejo s strukturiranim dialogom in skupnimi razvojnimi cilji. EU in njene države članice bodo razvile praktične partnerske ureditve, ki spodbujajo sodelovanje, so pregledne ter odprte za podjetja in druge deležnike. Podpirale bodo trajnostne in etične poslovne prakse ter ustvarile spodbude za naložbe zasebnega sektorja v svetovni trajnostni razvoj.

73. EU in njene države članice bodo sodelovale z večstranskimi organizacijami, vključno s sistemom Združenih narodov, Mednarodnim denarnim skladom, Skupino Svetovne banke, skupinama G7 in G-20, OECD in drugimi večstranskimi institucijami, da bi jih spodbudile k uskladitvi z Agendo 2030 ter podprle vzajemno podporo pri njenem izvajanju. EU in njene države članice bodo iskale sinergije z Združenimi narodi, na svetovni ravni in ekipami ZN v posameznih državah, tudi za izboljšanje učinkovitosti ZN. Spodbujale bodo udeležbo držav v razvoju pri upravljanju večstranskih organizacij.

4.3. Prilagoditev razvojnih partnerstev tako, da bodo izražala zmogljivosti in potrebe

74. Da bi bilo delovanje EU učinkovito, se mora v okviru razvojnih ukrepov prilagoditi zmogljivostim in potrebam držav v razvoju. EU in njene države članice bodo z državami v razvoju sodelovale na zelo raznolik in prilagojen način. Partnerstva bi morala zajemati razvojno sodelovanje in finančno pomoč ter ju presegati in vključiti vrsto strategij, politik in instrumentov, da se upošteva vedno večja raznolikost razmer v državah v razvoju.

75. Finančno sodelovanje EU bo usmerjeno tja, kjer je najbolj potrebno in kjer ima lahko največji učinek. EU in njene države članice bodo v okviru razvojnega sodelovanja največ pozornosti namenile najrevnejšim državam, vključno z najmanj razvitimi, ter nestabilnim državam in državam, ki so jih prizadeli konflikti, ki imajo najmanj možnosti za zbiranje finančnih sredstev in največje pomanjkanje sredstev za doseganje ciljev trajnostnega razvoja ter bodo še naprej močno odvisne od mednarodnega javnega financiranja. Potrebna so prizadevanja za odkrivanje in doseganje ljudi, ki ostanejo na kriznih območjih, z zagotavljanjem osnovnih storitev, izboljšanjem možnosti za rast in krepitevijo odpornosti na pretese.

76. EU in njene države članice bodo razvile sodelovanje z naprednejšimi državami v razvoju, ki ne bo omejeno le na finančno sodelovanje. Te države potrebujejo manj ali sploh nič ugodnejših oblik pomoči, so pa ključne pri izvajanju Agende 2030. EU in njene države članice bodo s temi državami začele dialog o razvojni politiki, ki bo zajemal vrsto politik, in sicer z ustreznimi kombinacijami političnega, varnostnega, gospodarskega, znanstvenega, tehničnega, tehnološkega in prilagojenega finančnega sodelovanja.

Naprednejše države v razvoju so ključne za izvajanje Agende 2030. V njih veliko ljudi še vedno živi v revščini, zanje so pogosto značilne visoke stopnje neenakosti. V svojih regijah imajo pomemben vpliv in moč. Njihovo sodelovanje na ravni jug–jug z drugimi državami v razvoju se hitro krepi in predstavlja pomemben del vsega mednarodnega sodelovanja. Ker so te države velika gospodarstva, imajo vedno večji vpliv na svetovne javne dobrine in izzive, vključno s podnebnimi spremembami.

EU in njene države članice bodo z naprednejšimi državami v razvoju oblikovale nova partnerstva, da bi spodbujale izvajanje Agende 2030, vključno s trajnostnim razvojem, izkoreninjenjem revščine in drugimi skupnimi interesi. V središču teh partnerstev bo dialog o javnih politikah in reformah, pri tem pa se bodo upoštevale raznolikost držav s srednje visokim dohodkom in potrebe po prilagojenih pristopih. S političnimi dialogi se bodo spodbujali skupni interesi ter opredelile skupne prednostne naloge in partnerstva. Podpiralo se bo izvajanje ciljev trajnostnega razvoja, ki zagotavljajo skupen in celosten okvir za sodelovanje, ter prispevalo k obravnavanju svetovnih javnih dobrin in izzivov. Sodelovanje bi lahko potekalo v partnerskih državah, v zadevnih regijah, v tretjih državah ali na svetovni ravni.

S temi novimi partnerstvi se bodo spodbujale dobre prakse, tehnična pomoč in izmenjava znanja. Poleg tega bodo EU in njene države članice sodelovale s tistimi državami s srednje visokim dohodkom, ki postajajo nove donatorke, in vodile dialog z njimi, da bi si izmenjale dobre prakse, spodbujale sodelovanje na ravni jug–jug in tristransko sodelovanje ter skupaj podpirale manj razvite države pri izvajanju Agende 2030.

77. Soglasje bo usmerjalo ukrepe tudi v okviru regionalnih sporazumov, strategij in politik v zvezi z državami v razvoju. Prihodnji okviri za odnose z državami, vključno z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi, bodo spodbujali konkretno izvajanje Agende 2030 na regionalni ravni. To bo glavni element dela v podporo agendi in priložnost, da se cilji soglasja vključijo v sodelovanje s partnerji, vključno s tistimi v afriških, karibskih in pacifiških državah.

78. Agenda 2030 zagotavlja preobrazbeni politični okvir za vse države in bo usmerjala ukrepe EU v sosednjih državah v skladu s prenovljeno evropsko sosedsko politiko (ESP). Ta politika temelji na sklopu skupnih prednostnih nalog za EU, njene države članice in njihove partnerje, s katerimi se krepi uresničevanje Agende 2030. Te prednostne naloge evropske sosedske politike se osredotočajo na: dobro upravljanje, demokracijo, pravno državo in človekove pravice; gospodarski razvoj za stabilizacijo, pri čemer je poseben poudarek namenjen mladim, izobraževanju in zaposlovanju; povezljivost, trajnostno energijo in podnebne spremembe; varnost, ter migracije in mobilnost. Cilj prenovljene politike je tudi, da se v medsektorska vprašanja, kot so migracije in energetika, vključijo regionalni partnerji izven evropskega sosedstva. EU in njene države članice bodo v svoji sosedski politiki uporabile mešanico instrumentov, skladno z drugimi ukrepi EU iz Agende 2030.

5. KREPITEV PRISTOPOV ZA POVEČANJE UČINKA EU

5.1. Mobilizacija in učinkovita uporaba vseh načinov izvajanja

79. Da bi EU in njene države članice uresničile okvir iz akcijske agende iz Adis Abebe in Agende 2030, morajo prilagoditi svoj pristop tako, da bodo mobilizirale in učinkovito uporabile vse načine izvajanja.

80. Sodelovale bodo s partnerskimi državami pri spodbujanju trdnih okvirov politik za izvajanje Agende 2030. Podpirale bodo zmožnost držav, da oblikujejo in izvedejo nacionalne razvojne politike ter okrepijo odgovornost do državljanov in odzivanje na njihove potrebe.

81. EU in njene države članice bodo večji poudarek namenile domačemu ustvarjanju dodatnih sredstev za trajnostni razvoj v partnerskih državah. V to bodo vključeni spodbujanje mobilizacije domačih sredstev, spodbujanje mednarodne trgovine kot gonilne sile razvoja ter odprava nezakonitih finančnih tokov.

82. Domače javne finance so ključne za vsa prizadevanja držav v zvezi z izvajanjem Agende 2030. EU in njene države članice bodo podpirale prizadevanja držav v razvoju za krepitev mobilizacije prihodkov, upravljanje dolga in javnih izdatkov, razvoj davčnih sistemov, povečanje učinkovitosti javnih izdatkov ter postopno odpravo subvencij za fosilna goriva. Uradna razvojna pomoč je še vedno pomembna pri dopolnjevanju prizadevanj držav – zlasti najrevnejših in najranljivejših – za mobilizacijo sredstev na domači ravni. EU in njene države članice lahko z boljšim povezovanjem proračunske podpore in kombiniranja prispevajo k izboljšanju učinkovitosti javnih naložb v partnerskih državah, s tem da podpirajo makroekonomske okvire in okvir za fiskalno stabilnost, trdne sektorske politike in reforme, celovit letni in srednjeročni proračunski okvir ter trden sistem upravljanja javnih financ, vključno s preglednimi javnimi naročili.

Mobilizacija in uporaba domačih sredstev

Domače javne finance so ključnega pomena, zato bi morale imeti osrednje mesto v vseh prizadevanjih vlad za doseganje vključujoče rasti, izkoreninjenje revščine in uresničevanje trajnostnega razvoja. Javne finance so tudi del socialnega sporazuma med vlado in državljani. Državljeni so bolj pripravljeni plačevati davke, če imajo občutek, da so del splošnega razvoja države in lahko od vlade zahtevajo, da odgovarja za svoja dejanja.

Pristop EU „poberi več, porabi bolje“³¹ pomaga državam v razvoju na treh področjih, in sicer pri boljši mobilizaciji domačih sredstev, uspešnejših in učinkovitejših javnih izdatkih ter upravljanju dolga. Osredotoča se na davčno utajo, izogibanje davkom in nezakonite finančne tokove ter na uspešnost, učinkovitost in pravičnost davčnih sistemov in financiranje socialne zaščite. Spodbuja dobro upravljanje javnih izdatkov, da bi se s proračunsko disciplino in strateškim dodeljevanjem sredstev prihodki pretvorili v javne dobrine in storitve.

EU in njene države članice prav tako podpirajo davčno pobudo iz Adis Abebe in delo OECD in skupine G-20, povezano z obravnavanjem erozije davčne osnove in preusmerjanjem dobička ter izmenjavo davčnih informacij. Podpirajo sodelovanje držav v razvoju v ustreznih mednarodnih razpravah in postopkih določanja standardov, vključno s Svetovnim forumom za transparentnost in izmenjavo podatkov za davčne namene ter razpravami skupine G-20 in OECD. Obvezujejo se, da si bodo prizadevale za skladnost med davčnimi politikami in učinki na države v razvoju.

83. EU je skupno zavezana, da bo v časovnem okviru Agende 2030 0,7 % bruto nacionalnega dohodka (BND) zagotovila v obliki uradne razvojne pomoči³². Poleg tega bo najmanj razvitim državam kratkoročno skupaj zagotovila 0,15 % BND v obliki uradne razvojne pomoči, v časovnem okviru Agende 2030 pa bo ta delež znašal 0,20 %. EU in njene države članice bodo v državah v razvoju še naprej podpirale ukrepe za blažitev učinkov podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, kar je skladno z zavezami iz Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja in pariškega sporazuma. Nadaljevale bodo politični dialog za krepitev zavez drugih strani glede financiranja trajnostnega razvoja, vključno s podnebnim financiranjem.

³¹ Delovni dokument služb Komisije z naslovom „Poberi več, porabi bolje“, 5. november 2015.

³² „Novo svetovno partnerstvo za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj po letu 2015 – sklepi Sveta“, (odstavka 32 in 33), Svet Evropske unije, 26. maj 2015 (9241/15).

84. **EU in njene države članice bodo prispevale k pobudam za boljše financiranje ukrepov za razvoj.** To bo vključevalo financiranje, ki presega uradno razvojno pomoč in prihaja iz vseh virov ter prispeva k izvajanju Agende 2030, pri tem pa se bodo uporabila orodja, kot so pričakovani predlogi OECD za ukrep za skupno uradno podporo trajnostnemu razvoju.

85. **Razvojno sodelovanje bo podpiralo izvajanje določb trgovinskih sporazumov v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem³³.** Boljše usklajevanje programov pomoči in sodelovanja na teh področjih bo EU omogočilo, da izkoristi priložnosti in pri trgovinskih partnerjih spodbudi tesnejše trgovinske odnose za spodbujanje te agende, ki temelji na vrednosti.

86. **EU in njene države članice bodo spodbujale uporabo drugih načinov izvajanja, vključno s krepitvijo zmogljivosti, znanostjo, tehnologijo in inovacijami.** Še naprej bodo vlagale v raziskave in razvoj v državah v razvoju in za te države, vključno s krepitvijo nacionalnih sistemov za inovacije. S pristopom odgovornih raziskav in inovacij si bodo prizadevale okrepiti merljive učinke na napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, vključno z odprtim dostopom do rezultatov in podatkov raziskav pri projektih, financiranih iz javnih sredstev, in izobraževanjem za znanost.

5.2. Usklajenost politik za razvoj

87. **Soglasje prispeva k zahtevi po zagotovitvi skladnosti med različnimi področji zunanjega delovanja EU ter temi področji in drugimi politikami EU³⁴.** Zahteva po usklajenosti politik, ki je del Agende 2030, pomeni vključitev trajnostnega razvoja v vse povezane politike EU, uravnoteženo povezovanje vseh treh razsežnosti trajnostnega razvoja, obravnavanje povezav med različnimi cilji trajnostnega razvoja ter zagotavljanje doslednosti med zunanjim delovanjem EU in njenimi drugimi politikami ter tudi v mednarodnih okvirih.

88. **EU in njene države članice ponovno potrjujejo svojo zavezanost usklajenosti politik za razvoj, kar je pomemben prispevek k skupnim prizadevanjem za doseganje širše usklajenosti politik za trajnostni razvoj³⁵.** Še naprej bodo upoštevale cilje razvojnega sodelovanja v politikah, ki lahko vplivajo na države v razvoju (člen 208 PDEU). Sprejeto soglasje bo usmerjalo prizadevanja pri uporabi usklajenosti politik za razvoj v vseh politikah in na vseh področjih, ki jih zajema Agenda 2030, ter pri iskanju sinergij, kjer je to mogoče, zlasti na področju trgovine, financ, okolja in podnebnih sprememb, varnosti preskrbe s hrano, migracij in varnosti. Posebna pozornost bo namenjena boju proti nezakonitim finančnim tokovom in izogibanju davkom ter spodbujanju trgovine in odgovornih naložb.

89. **Skupna odgovornost vseh deležnikov je izvajanje novega univerzalnega okvira za trajnostni razvoj na področju razvojnega sodelovanja.** EU in njene države članice bodo zato spodbujale pristope celovitega upravljanja ter zagotovile politični nadzor in prizadevanja za usklajevanje na vseh ravneh izvajanja ciljev trajnostnega razvoja. Za boljšo podporo oblikovanju politik in sprejemanju odločitev bodo zagotovile bazo dokazov o učinkih politik na države v razvoju s posvetovanji, udeležbo deležnikov ter predhodnimi ocenami učinka in naknadnimi ocenami pomembnih političnih

³³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Trgovina za vse. Za odgovornejšo trgovinsko in naložbeno politiko“, 14. oktober 2015 (COM(2015) 497)

³⁴ Člen 21(3) PEU.

³⁵ „Sklepi Sveta o usklajenosti politik za razvoj: Poročilo EU za leto 2015“ (odstavek 7), Svet Evropske unije, 26. oktober 2015 (13202/15).

pobud³⁶. V političnih pobudah bi bilo treba, kadar je to primerno, navesti, kako v državah v razvoju prispevajo k trajnostnemu razvoju. To je tudi ključnega pomena za izboljšanje zmogljivosti EU in njenih držav članic za spremljanje in poročanje o usklajenosti politik za razvoj in o učinku na države v razvoju. Glede na univerzalnost Agende 2030 bodo EU in njene države članice spodbujale tudi druge države, naj ocenijo učinek svojih politik na uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, vključno z državami v razvoju. Poleg tega bodo podpirale partnerske države pri prizadevanjih za vzpostavitev okvirov, ki omogočajo usklajenost politik za trajnostni razvoj. Spodbujale bodo usklajenost politik na mednarodnih forumih, kot sta ZN in skupina G-20.

5.3. Učinkovitost razvoja

90. EU in njene države članice se ponovno zavezujejo, da bodo uporabile ključna načela učinkovitosti razvoja, potrjena na forumu na visoki ravni, ki je leta 2011 potekal v Busanu, ter da jih bodo izvajale v svojem razvojnem sodelovanju. Ta načela so rezultati, preglednost in vzajemna odgovornost, demokratična odgovornost ter vključujoča razvojna partnerstva. Na forumu na visoki ravni, ki je potekal v Busanu, je bila poudarjena potreba, da morajo vsi razvojni viri in vsi partnerji učinkovito sodelovati, da se zagotovijo trajni rezultati. EU in njene države članice bodo to delo nadaljevale na vseh področjih, vključno s svetovnim partnerstvom za učinkovito razvojno sodelovanje. Razvojno sodelovanje bodo uresničevale v tesnem sodelovanju z drugimi partnerji ter ob popolni preglednosti za državljane Evrope in držav v razvoju.

91. Načela učinkovitosti razvoja se uporabljajo za vse oblike razvojnega sodelovanja. To vključuje mednarodno javno financiranje, kot sta uradna razvojna pomoč in sodelovanje na ravni jug–jug, akterje civilne družbe, človekoljubne organizacije, ugodna in običajna posojila ter dejavnosti zasebnega sektorja. EU in njene države članice pričakujejo, da bodo vsi drugi razvojni partnerji ta načela, prilagojena njihovim posebnim razmeram, vključili v svoje dejavnosti.

92. EU in njene države članice bodo še naprej spodbujale preglednost, ki bi morala postopno zajeti vsa razvojna sredstva. Razvile bodo orodja za predstavitev in učinkovitejšo uporabo podatkov razvojnega sodelovanja, da se izboljšajo postopki in standardi odgovornosti. Podpirale bodo partnerske države pri povezovanju sredstev za razvoj z rezultati, tako da bodo bolje povezale postopke načrtovanja in oblikovanja proračuna.

93. EU in njene države članice bodo spodbujale uporabo sistemov partnerskih držav za upravljanje javnih financ v celotnem proračunskem ciklu, vključno s sistemi javnega naročanja, da bi pomagale izboljšati učinkovitost institucij na nacionalni in podnacionalni ravni. Skupaj bodo ocenile učinkovitost sistemov partnerskih držav, da bi zagotovile ozaveščen in usklajen pristop. Zavezane so, da sprostijo čim več pomoči ter spodbujajo vseh izvajalce razvojnega sodelovanja, tudi gospodarstva v vzponu, da ravnajo enako. Njihov namen je preoblikovati opredelitev sprostitev pomoči, da se zagotovi vzajemnost med vsemi mednarodnimi ponudniki financiranja.

³⁶ Glej Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z naslovom „Boljše pravno urejanje za boljše rezultate – agenda EU“, 18. maj 2015 (COM(2015) 215).

6. NADALJNJE DELOVANJE NA PODLAGI ZAVEZ

94. EU in njene države članice so v zvezi z razvojnim sodelovanjem odločno zavezane celovitemu, preglednemu in odgovornemu sistemu za spremljanje in pregled za namen Agende 2030.

95. Svoje sisteme poročanja na tem področju bodo postopno prilagodile tako, da bodo skladni z nadaljnjimi postopki in kazalniki Agende 2030. V okviru tega dela bodo izboljšale kakovost in razpoložljivost podatkov o dejavnostih razvojnega sodelovanja, za celotno Agendo 2030. Prizadevale si bodo zagotoviti, da bo poročanje skladno s poročanjem drugih mednarodnih zavez.

96. EU in njene države članice bodo vključile Agendo 2030 in podpirale uporabo kazalnikov ciljev trajnostnega razvoja pri merjenju rezultatov razvoja na ravni držav. Kazalniki ciljev trajnostnega razvoja lahko zlasti spodbujajo in pospešijo skupen pristop EU, ki je usmerjen v rezultate, s katerim se podpira usklajeno poročanje o rezultatih na ravni partnerskih držav, vključno z okviri rezultatov na ravni partnerskih držav, če obstajajo.

97. EU in njene države članice bodo izdelale skupno zbirno poročilo o učinku ukrepov v podporo Agendi 2030 v državah v razvoju, in sicer kot prispevek k poročanju EU na Političnem forumu ZN na visoki ravni na zasedanju voditeljev držav, ki poteka vsaka štiri leta. To poročilo bo uporabilo poročila EU in temeljilo na teh poročilih, vključno s poročili o rezultatih, uradni razvojni pomoči in usklajenosti politik za razvoj, ter tudi na spremljanju ciljev trajnostnega razvoja v okviru EU.

98. EU in njene države članice bodo povečale statistično zmogljivost v državah v razvoju. To bo zajemalo okrepljeno zmogljivost za pripravo in analizo podatkov, ki morajo biti, kjer je mogoče, razčlenjeni po prihodkih, spolu, starosti in drugih dejavnikih, ter morajo zagotavljati informacije o marginaliziranih, ranljivih in težko dosegljivih skupinah, vključujoč upravljajanje in drugih vprašanjih, skladno s pristopu EU, ki temelji na pravicah. Vključevalo bo tudi naložbe v močnejše statistične institucije na nacionalni in regionalni ravni ter uporabo novih tehnologij in podatkovnih virov, kot so informacije iz dejavnosti opazovanja Zemlje in geoprostorske informacije.

99. Opravljena bo vmesna ocena izvajanja tega soglasja. Pokazala bo, kako je bilo soglasje uporabljeno in kaj je bilo doseženo v podporo izvajanju Agende 2030. EU in njene države članice bodo sistematično preverjale napredek in prilagodile svoje ukrepe, da bi zagotovile, da s svojim razvojnim sodelovanjem, vključno s povezavami s povezanimi področji politike, še naprej podpirajo izvajanje Agende 2030 v državah v razvoju.